

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Flórah Pálmán*

Cím: *Milyenek látja az amerikai magyar a megcsonkitott óhazát?*

Forrás: *Nemzeti Ujság*

Bp
(Hely)

1927. 10. 5.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

910.2

Hely

Idő

"1927"

Személy

Milyenek látja az amerikai magyar a megcsonkitott óhazát?

A rendet megirigyelhetné tőlünk sok külföldi nagyváros — Egyedül Budapesten nem zsarolják az idegeneket — A magyar tengert ismerik Amerikában is — Az amerikai magyarok magyarabbak, mint mi

(A Nemzeti Ujság tudósítójától.) A nemrég lezajlott ügyvédkongresszus tárgyalásai idején érkezett Balatonfüredre Stiegler Ernő dr. betlehemi (Newyork közelében) birtokos ifju hitvesével, hogy a magyar tenger partján kipihenjék három hónapos európai körutjuk fáradalmait. A kongresszusra kiküldött munkatársunknak alkalma volt az Amerikába szakadt honfitársainkkal elbeszélgetni s megismerni a csonka hazáról kialakult véleményüket. Nem lesz talán érdektelen e beszélgetésekből egyet-mást közölni.

Hogyan vámolnak az oláhok?

— Hegyeshalomnál léptük át a magyar határt — mondotta többek közt Stiegler — és megdöbbant a szívünk s könny szökött szemünkre, mikor az első magyar szót hallottuk. A vámvizsgálatról féltünk egy kicsit, mert utközben azt hallottuk, hogy itt vexálják az utasokat. Meglepően simán és egyszerűen ment azonban minden, nem úgy, mint Oláhországban, ahova amerikai be nem teszi a lábát, ha csak nem feltétlenül muszáj és mi is messze elkerüljük.

— Az oláhoknál ugyanis úgy járt egyik ame-

rikai barátunk, hogy a határon egyszerűen elvették 600 dollárját és a csomagjait s hosszú várakozás után csak 500 dollárt kapott vissza. Mikor emiatt patáliát csapott, egyszerűen négy szurony meredt feléje olyan fenyegetően, hogy jobbnak látta elhallgatni. Erre kidobták s utána dobálták a csomagjait is. Első utja természetesen az amerikai konzulhoz vezetett, aki azonban azt a tanácsot adta, hogy hagyja annyiba az egész dolgot, mert hónapokba kerülne, míg valami elégtételhez jutna. Közvetlen ezután egy amerikai nőnek volt elkerülhetetlen utja Oláhországba s minthogy a szokatlan vámolási eljárás híre egész Amerikában hamarosan elterjedt, ómagysága készpénz helyett dollárcekket vitt magával, amiből a határon nem lehetett ellopni. De azért ő is megjárta.

— A derék vámőrököt mód felett bosszantotta, hogy így tulajdoltak az eszükön. Bosszúságuk csak növekedett, mikor az amerikai nő igen egyszerű csomagjában sem találtak semmi elvámolni valót. Jelentették ezt vezetőjüknek, aki erre felhőrdült:

— Mit? Nincs elvámolni való? Hát ez mi?! — és megfogta az uriaszonynak a rajta levő

selyemruháját. — Ezer lei vámot fizet a selyem után, vagy lehuzni róla — adta ki az utasítást. — És ki kellett fizetni a vámot, mert különben beváltották volna fenyegetésüket és kombinéban került volna ki a szegény asszony a vámhivatalból.

— Első utunk a fővárosba vezetett — folytatta tovább a velünk kapcsolatos észrevételeit hazánkra. — Meglepett bennünket a tökéletes rend, amit megirigyelhetne a magyaroktól igen sok külföldi nagyváros. Rendőr talán kicsit sok is van az utcákon, de mind udvariasok, szolgálatkészek és kitűnően iskolázottak. Bármely világvárosban megállhatnák a helyüket. A forgalmasabb helyeken találkoztam többel, aki idegen nyelveket is beszélt.

A cigány játsszon magyar nótát és ne énekeljen

— A másik kellemes meglepetésünk az volt, hogy Budapesten nem zsaroltak bennünket, mint idegeneket. Ettől a rossz szokástól nem mentes egyetlen külföldi város sem, de mindnyája elől Páris viszi el a pálmát, ahol valóssággal megnyuzzák, ha tudják, a gyanutlan idegent. Egy körüti szücsüzletben jártam csak meg, ahol bundát akartam venni a feleségemnek, de le kellett mondani a vásárlásról, olyan horribilis árakat kértek. A kereskedő azzal védekezett, hogy roppant nagy a vám és a luxusadó és ezért a magyarok is külföldről csempészik be a bundáikat, a szücsipar pedig tönkre megy.

— A fővárosban minden kényelmet és luxust megtalál az idegen. Minket azonban ez nem érdekelt. Ehelyett a speciálisan ma-

gyart kerestük minden téren és itt egy kis csalódás ért bennünket. A magyar konyhát csak megtaláltuk valahogy, de a szellemiek terén kielégítetlenek maradtunk. A színházakban nem adtak egyetlen jellegzetes magyar darabot sem. A mulatóhelyeken mindenütt nemzetközi attrakciók. A kávéházakban találtunk itt-ott kitűnő cigányzenét, de a gyönyörű magyar nőket csak unottan húzták a cigányok és minden ambíciójukkal a dzsesszben feledtek, ami pedig a magyar fővárosban nem kell az idegennek. Még kellemetlenebbül érintett, hogy egyik-másik helyen a cigányt énekelni hallottuk. A régi világban a

cigány nem óbégatott, hanem húzta és énekelt a társaság, ha mulatni akart. A muzsikuss énekszóval csak a tizedrangú zengerájokban animálta mulatásra a vendégeket.

— Az árak egy-két cikk kivételével körülbelül olyan nivón mozognak, mint Amerikában, csak hogy ott mások a kereseti viszonyok. Hallottam, hogy az idegenforgalomra újabban nagy súlyt fektetnek. Erre nézve talán nem lesz felesleges megemlítenem, hogy a hajón elárasztottak bennünket Európát ismerető propaganda-nyomatványokkal. És amíg más országokról hasábokat olvashattunk, Magyarország semmitmondó ismertetése 8—10 sorban volt összeszorítva.

A Balatonnak az egész világon nincs párja

— Balatonfüredre hogy kerültek és hogy érzik itt magukat? — vetettük közbe.

— Óh, a magyar tengert és Balatonfüredet nagyon jól ismerik az amerikaiak, hisz sokan megfordultak már itten. Az amerikai magyar lapokban több szó esik a Balatonról, mint a

fővárosról. *E csodálatos tóhoz fogható nincs nemcsak Európában, de az egész világon sem.* Hol lehet még októberben is fürödni a szabadban 19—20 fokos vízben? Mondanunk sem kell, hogy nagyszerűen érezzük magunkat. A kitünő levegő, a nyugalom és csend, az enyhe őszi napok bája pompás hatással van ránk. A sanatóriumban az ellátás elsőrangú s minden kényelmet megtalál az ember. Felelőse, aki benszülött amerikai magyar s a Balatont még nem látta, már el is határozta, hogy itt tölti a jövő nyarat.

Stiegler dr. mintegy 2 évtizede él kint Amerikában, ahol már, mint mondani szokták, régebben beérkezett. Elbeszélte, hogy van egy olyan 500 holdas birtoka is, amelyik már 5 éve nem volt megművelve, mert mezőgazdasági munkást nem lehet odakünn kapni. A bevándorlás a gyári munkások védelme miatt tiltva, illetve erősen korlátozva lévén, innen sem lehet munkásokat kivinni. Pedig szívesen odaadná minden haszonbér nélkül a birtokot megművelésre az egész felszereléssel együtt s még az adóját is ő fizetné, csak hogy parlagon ne heverjen.

Az amerikai magyar menyecskének a nagyapja volt a kivándorló, édesatyja s ő is már Amerikában született. És bámulatos, oly tiszta, tökéletes kiejtéssel beszél magyarul, oly nagyszerűen zongorázza és énekel a legrégebb s legújabb magyar dalokat, oly tüzzel táncolja a csárdást, annyira ismeri irodalmunkat, művészetünket s minden szokásunkat, hogy az ember azt hinné, hogy valami közeli kuriából kocsikázott csak be Fűrédre egy kis savanyu vízezkére. Mikor csodálkozásomnak adtam kifejezést efelett, elmondta, hogy *odakünn a magyar telepeken elsősorban magyar életet él mindenki s híven őrzik az óhaza szokásait s*

erkölcsseit. A gramofon, rádió, a magyar lapok s az odakünn megforduló magyar művészek lehetővé teszik, hogy figyelemmel kísérhessék kulturánkat. Beszédéből azt a benyomást merítettem, hogy magyarabbak ezek odakünn, mint mi itthon vagyunk.

Hogy mulatnak az amerikai magyarok?

Az utolsó fűredi estém is az amerikaiak társaságában töltöttem. Az ügyvédkongresszus már véget ért, a Grand Hotel éttermelt becsukták s a másik vendéglő terraszán üldögéltünk Bánó vezérigazgatóval, Brinzey fürdőigazgatóval s egy fűredi úrral a gyönyörű őszi estén, amikor amerikai barátaink vacsora utáni sétájukról betértek. Izlett nekik a fűredi karcos fűztán is, szódával is és megtudtuk, hogy Amerikában sem muszáj száraznak lenni, mert a csempészéstől eltekintve, szeszes italt szabad otthon mindenkinek termelni. Így vehet szőlőt, készíthet bort s főzhet sört és pálinkát is mindenki, csak készen nem szabad árulni a szeszt. Jó későre járt már az idő, mikor szedezőkődni akartunk, hogy ne tartuk fel az amerikaiakat, akik pihenni jöttek ide. Az asszonykának azonban még kedve volt maradni. Bevonultunk hát a terembe s magyar pezsgő került az asztalra.

Cigány nem volt, csak afféle hegedűből, zongorából, gitárból vagy guzlicából s gramofonból álló zenekar. A fűredi ur szerint a gramofon a zenekarvezető torkában volt elrejtve. Meg is szólaltatta csakhamar és szépen kicsalta belőle a könnyefakasztó irredenta nótákat, amiket a busongó, régi magyar dalok követtek. Ezeket már az amerikaiak is énekeltek. Aztán — sirva vidá a magyar — lassu, majd szilaj csárdás következett. A menyecske zongorázott, énekelt s ropta a csárdást olyan temperamentummal, hogy mi szegény pesti magyarok egymásután kifuldunk mellette.

A hajnal botogatta szárnyát, mikor nyugóra tértünk. Új barátaink szívesen invitáltak egy kis revánis-murira Amerikába. Megígértük, hogy a télen biztosan átmegyünk.

Horváth Kálmán

ozás

nyom